

Fjärilspost

En berättelse om tröst och om att minnas

Berättad av Ursel Scheffler

Illustrerad av Jutta Timm

Översatt av Mia Engvén

Originaltitel: Schmetterlingspost, Ars Edition 2010

ISBN 978-3-7607-2782-0

1

Niklas älskar sin morfar mer än allt annat.

För att han alltid har tid för honom och

för att de gör så spännande saker tillsammans.

Till exempel en picknick vid Amazonfloden,

där levande krokodiler solar sig på stranden.

Eller en resa till Nordpolen

där de bygger en igloo.

Eller så bygger de ett sjörövarnäste i ett träd.

Och allt detta i den lilla trädgården

bakom morfars hus.

Därför är krokodilerna bara

uppblåsbara leksakskrokodiler ...

Sedan mormor dog har morfar levt ensam

i det lilla huset i utkanten av staden.

”Huset är så stort nu när mormor

inte finns här längre”, säger morfar ibland.

Han saknar mormor mycket. Därför blir han extra glad

när Niklas hälsar på.

Det är höst. Fälten är skördade

och det blåser kraftigt.

Det är en bra tid att flyga med drake!
På trädgårdsbordet har morfar lagt fram
allt som behövs för att bygga en drake:
pinnar, snöre, sax, lim och papper.
Och nu kommer äntligen Niklas!

2

Morfar har gjort en ritning och
skurit till träpinnarna i rätt längd.
Niklas får klippa till det färgade papperet
som ska spännas över pinnarna som segel.
En lång svans av färgglada rosetter
gör han också. Nu målar han
ett ansikte på draken.
”Vad fint det blir!” berömmar morfar.
”Men vad ska draken heta?” funderar Niklas.
”Vi kan kalla den Nepomuk. Det hette vår hund”,
föreslår morfar.
”Kanske stiger den ända upp till molnen.
Då kan Nepomuk hälsa på mormor i himlen”,
säger Niklas.
”Ja, det kan han”, svarar morfar nästan ohörbart.
Han vänder bort huvudet och får bråttom att hämta cykeln.

3

Försiktigt tar morfar
draken under armen.
Han kliver upp på cykeln och åker
bort mot drakängen
längs med koloniträdgårdarna.
Niklas cyklar bakom.

Draken Nepomuk stiger upp mot den blå himlen.
Till slut svävar den högt uppe bland molnen,
som liknar elefanter, får och valar.
”Nu är Nepomuk lika liten som en fjäril”,

säger morfar. Tankfull tittar han upp mot himlen.
”Tänk om mormor kikar ner på oss nu och blir glad när hon ser att vi har roligt”, funderar Niklas.
”Det tror jag säkert. Hon är i alla fall alltid med oss när vi tänker på henne”, mumlar morfar.
Han pekar på en fjäril som fladdrar i luften:
”Alltid när jag ser en fjäril brukar jag tänka att den kommer med hälsningar från mormor!”
”Just det”, säger Niklas.
”Mormor skrev alltid vykort när hon var bortrest.”

4

”Morfar, visst ser molnen ovanför äppelträden där borta ut som mormors raggmunkar?”
säger Niklas plötsligt.
”Ja visst. Tänk raggmunkar med äppelmos – vi åt alltid i kapp du och jag!”
minns morfar.

”Nu kan inte mormor grädda några raggmunkar längre. Då hänger hon upp molnmunkar åt oss ovanför äppelträden. Vilken bra idé!”
”Sista gången spillde hon äppelmos på koftärmen”,
kommer Niklas ihåg.

”Ja, det gjorde hon. Och nu när vi talar om henne tycker jag precis att hon står här bredvid oss i sin röda älsklingskofta”,
säger morfar tyst.

”Men hon är osynlig”, säger Niklas.
”Lika osynlig som en tanke. Men tankar
är viktiga. Även om man inte
kan ta på dom. Allt som är osynligt i världen
är lika viktigt som saker man kan se”, säger morfar.
”Luften till exempel”, funderar Niklas.
”Utan den kan vi inte leva.”
”Eller kärleken och vänskapen”, säger morfar.
”Vad vore livet utan dom!”
”Och drömmar”, fortsätter Niklas.
”Dom kan man inte heller ta på.”

5

Efter ett tag börjar vinden avta.
Draken sjunker.
”Nepomuk är trött!” säger morfar.
”Du måste springa fort mot vinden
med linan, så att han stiger igen!”
Niklas försöker verkligen men Nepomuk har tröttnat.
Draklinan blir slak, draken börjar fladdra,
den sjunker och trasslar sedan in sig
i grenarna på ett äppelträd.

”Gick den sönder?” frågar Niklas bekymrad.
”Nej, det är ingen fara. Jag ska ta ner den!”
Morfar har sett att det står en stege lutad
mot en kolonistuga.
”Jag tror inte att Blom skulle ha något emot det.
Det är hans trädgård. Jag brukar vattna blommorna
åt honom när han är på semester”, säger morfar.

Han går in genom grinden, lutar stegen
mot trädet och klättrar upp.
”Var försiktig, morfar!” ropar Niklas.
Men just då går en murken gren av
och morfar faller ned på gräset

som ett moget äpple.

6

”Morfar!” utbrister Niklas förskräckt. Men morfar svarar inte. Som tur är rör han på armen.

”Min mobil – den ligger i byxfickan”, stönar morfar.

”Ring efter ambulans. 112.”

Niklas får snabbt tag i mobilen.

Han slår två ettor och en tvåa.

Numret kan han. Pappa är ju medlem i frivilliga brandkåren.

En röst svarar på larmcentralen.

Niklas skriker: ”Kom fort – morfar har ramlat ner från ett träd!”

”Var är du och vad heter du?” frågar mannen.

”Jag heter Niklas. Morfar ligger i Bloms trädgård vid drakängen!”

”Vi är där om fem minuter”, lovar mannen.

”Din morfar ska ligga helt stilla.”

Eftersom han hör hur rädd pojken låter

tillägger han:

”Var inte rädd, Niklas.

Vi ska hjälpa din morfar!”

7

Efter fem minuter, som Niklas tycker känns som en timme, hör man ambulansen – tuut tuut tuut tuut.

Ambulansen kommer körande över ängen och stannar vid staketet.

En läkare kliver ur.

”Jag behöver bären och min väska”, ropar han till ambulansmännen och sedan undersöker han morfar noga.

Morfar pressar ihop läpparna. Man ser att han har mycket ont.

”Vad har du nu hittat på, Kalle!” säger läkaren, som känner morfar väl.

Han hade morfar som fotbollstränare när han var liten.

Morfar stönar högt när läkaren rör vid benet.

”Jag tror att du har brutit det. Du får följa med till sjukhuset.”

Han vinkar åt ambulansmännen att komma.

”Får jag också följa med?” frågar Niklas

när de lyfter in båren med morfar i ambulansen.

”Det är klart! Hoppa in bara”, svarar en av ambulansmännen.

”Du får sitta bak bredvid din morfar.

Men sätt på dig bältet.”

”Ring mamma och berätta

vad som har hänt”, säger morfar.

Sedan får han en spruta

mot smärtan.

8

”Ska morfar också dö nu?” frågar Niklas oroligt

när mamma hämtar honom på sjukhuset.

Han kommer bara alltför väl ihåg att mormor

inte levde så länge sedan hon blivit opererad.

”Nej, men han måste vara kvar ett tag på sjukhuset.

Dom kommer att spjåla benet och sedan

måste han lära sig att gå igen. Men du får hälsa på honom

så ofta du vill.”

Niklas hälsar på sin morfar varje dag.

Först med pappa, sedan med mamma och sedan alldeles själv.

Det är inte långt till sjukhuset. Det ligger

bredvid förskolan. Dit hittar han ju.

Så småningom blir morfar bättre. Han får vara uppe

och göra gymnastik.

Men gå själv kan han inte än.

9

När morfar vill gå ut måste han åka rullstol.

”Den är tyngre än en barnvagn”, flåsar mamma när hon

skjuter morfar uppför kullen.

”Jag kan göra det. Jag är stark!” säger Niklas.

Och sedan skjuter han morfar nedför kullen
genom parken ända bort till bänken under bokträdet.

”Kan jag lämna er ensamma en liten stund?” frågar mamma.

”Jag tänkte gå och köpa oss var sin glass!”

”Bra idé”, säger morfar. ”Utan nötter till mig, tack.

Det klarar inte mina tänder.”

Mamma börjar gå, sedan vänder hon sig om,
pekar på det väldiga trädet och utbrister glatt:

”Se till att morfar inte klättrar upp i trädet, Niklas!”

Morfar fnissar. ”Är det inte lite tidigt för det?”

Då vet Niklas att morfar snart
kommer att bli frisk.

10

När benet har läkt får morfar komma hem.

Men än kan han inte gå lika bra som förut.

Han behöver en rullator så att han inte ramlar
när han går, för han blir lätt yr.

”Min racerkärra”, kallar morfar den för.

Niklas följer med morfar när han går och handlar
med sin racer-rullator. På Skogsvägen ligger det
ett ålderdomshem och på väg till affären brukar de
möta många som går med rullator.

Niklas har aldrig sett en rullator förut.

”Den är jättepraktisk”, tycker han.

”Man kan lägga saker på den och hålla sig i den!”

”Den som uppfann rullatorn var ett geni!” säger morfar.

Och eftersom morfars handlingskorg är tom får Niklas
sätta sig på sittbrädan och morfar skjutsar honom till affären.

11

Efter en tid kan morfar gå nästan

som vanligt igen. Han behöver bara en käpp.
En solig oktoberdag promenerar morfar och Niklas
under kastanjeträden i stadsparken.
De sätter sig på en bänk vid sjön och gör upp planer.
”I morgon bygger vi en riktig indiantipi”,
lovar morfar.
”Stänger och tältduk har jag redan.”
”Ska vi göra upp en lägereld, som vi gjorde
på min födelsedag?” frågar Niklas.
”Det ska vi. I morgon är det fullmåne.
På kvällen blir min trädgård en prärie.
Där grillar vi korv och potatisar
och rostar kastanjer som går att äta!”

”Titta morfar vilka fina kastanje-igelkottar!
Dom vill jag ha”, säger Niklas och pekar på
ett par halvöppna kastanjer
som hänger rakt ovanför dem i trädet.
”Jag ska ta ner dom åt dig”, muttrar morfar och reser sig.
”Nej, det får du inte!” ropar Niklas förskräckt och
håller fast honom i ärmen.
”Oroa dig inte. Jag har slutat klättra i träd”,
lovar morfar.
”Men om jag håller i dig når du upp själv.”
Ivrigt plockar Niklas upp de glänsande bruna kastanjerna
som faller ur de gröna kapslarna.
”Hösten är en vacker årstid”, säger morfar.

12

”En fjäril!” utbrister Niklas.
”Den sitter på din axel!
Alldeles intill ditt öra.”
”Sch!” säger morfar. ”Den berättar något för mig.”
”Vad då?”
”Det är ett hemligt meddelande
från mormor”, förklarar morfar.

”Och vad viskade den?”

”Att mormor trodde att jag
skulle komma till henne
när jag klättrade upp på stegen.”

”Till henne i himlen?”

undrar Niklas.

Morfar nickar.

”Men nu får jag
stanna hos dig
ett tag till.”

”Kommer du att skicka hemlig fjärilspost till mig med sedan?” frågar Niklas.

”Ja, men det dröjer länge än”, säger morfar och ler.

”Nu skriver jag hellre vykort eller e-post
eller så hälsar jag helt enkelt på dig, lägger armen om dig
och kramar dig hårt, precis som jag gör nu.”

13

Till alla mor- och farmödrar som bor bland molnen. U.S.

Förresten:

Fjärilen är ett gammalt tecken för själen och för drömmar.

På klassisk grekiska heter fjärl ”psyche”,
som betyder så mycket som andedräkt, liv och själ.